

PODZIM KOMISAŘE RICCIARDIHO

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

MARIA SS. DEL SOCCORSO

Maurizio de Giovanni

DEN ZESNULÝCH

PODZIM KOMISAŘE RICCIARDIHO

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Vydáno na základě smlouvy se společností The Italian Literary Agency.

Copyright © Maurizio de Giovanni, 2010

Translation © Helena Schwarzová, 2019

Cover Illustrations © Žaneta Kortusová, 2019

Cover Art © Lukáš Tuma, 2019

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2019

ISBN 978-80-7557-183-0 (print)

ISBN 978-80-7557-694-1 (ePub)

ISBN 978-80-7557-695-8 (mobi)

ISBN 978-80-7557-696-5 (pdf)

Komisař Ricciardi

1. Bolest

Zima komisaře Ricciardiho

2. Prokletí

Jaro komisaře Ricciardiho

3. Místo pro každého

Léto komisaře Ricciardiho

4. Den zesnulých

Podzim komisaře Ricciardiho

5. *Per la mano mia*

Il natale del commissario Ricciardi

6. *L'omicidio Carosino*

Le prime indagini del commissario Ricciardi

7. *Vipera*

Nessuna resurrezione per il commissario Ricciardi

8. *Febbre*

Racconto contenuto nell'antologia Giochi criminali

9. *In fondo al tuo cuore*

Inferno per il commissario Ricciardi

10. *Anime di vetro*

Falene per il commissario Ricciardi

11. *Serenata senza nome*

Notturmo per il commissario Ricciardi

12. *Rondini d'inverno*

Sipario per il commissario Ricciardi

Kapitola první

Kdyby někdo šel kolem za svítání, které začalo poodhalovat obrysy věcí skrytých nocí a deštěm, spatřil by pod monumentálním schodištěm vedoucím na Capodimonte psa a dítě. Ale musel by být hodně pozorný, protože v nejistém světle brzkého rána byli sotva k rozeznání.

Seděli tam nehybně. Nevšímali si velkých studených kapek padajících z nebe. Seděli na kamenném schodě v ornamentálním výklenku téměř na začátku schodiště. Po schodech se valil proud vody plný větví a listí z lesního zámeckého parku.

Kdyby šel někdo okolo a zastavil by se, aby se kolem sebe lépe rozhlédl, pravděpodobně by se podivil, jak nepřetržitý proud vody plný odpadků bere ohled na psa a chlapce a protéká okolo nich, aniž by se jich – až na nějaké to náhodné cáknutí – dotknul. Výklenek poskytoval trochu ochrany i před deštěm. Jen srst na psově hřbetě se občas jako by od větru zachvěla.

Někdo by se mohl zeptat, co tam za studeného podzimního svítání pes s chlapcem v dešti dělají.

Dítě mělo šedavou barvu, mokré vlasy přilepené k hlavě, ruce v klíně a nohy mu visely pár centimetrů nad zemí. Hlavu mělo mírně nakloněnou a jeho oči bloudily ve snu či v myšlenkách. Pes vypadal, že spí s hlavou opřenou o tlapky. Měl promoklou srst s hnědými skvrnami, jedno ucho zvednuté a ocas podél těla.

Někdo by se mohl zeptat, jestli na někoho nečekají. Nebo jestli nepřemýšlejí o něčem, co se jim přihodilo a na co nemohou zapomenout. Nebo jestli nenaslouchají nějakému zvuku či jemné hudbě.

Teď déšť ještě zesílil v hustý liják, jako by se bouřil proti vycházejícímu slunci. Dítě a pes nereagovali. Vodní běsnění je

nechávalo lhostejnými. Z nosu chlapce a ze zdviženého ucha psa vytékaly studené pramínky.

Pes čekal.

Dítě už nesnilo.

Kapitola druhá

Pondělí 26. října 1931 – rok IX

Zavolali v půl sedmé, hodinu před skončením noční služby.

Ricciardimu nevadilo, když na něj přišla řada s noční službou. Většinou to byly klidné hodiny a mohl je věnovat čtení či příjemnému pospávání na gauči, který byl v místnosti vedle jeho kanceláře. A stávalo se zřídka, že byl z odpočinku či přemýšlení vyrušen klepáním policejní hlídky, jež žádala jeho zásah.

Ke zločinům sice dochází v noci, ale jsou odhaleny ráno. Proto nebezpečnou hodinou je ta, kdy denní světlo pozvedá závoj nad nočními hanebnostmi.

Ricciardi se právě opláchl u umyvadla na konci chodby, když uviděl Maiona, jak se belhá po schodišti.

„Komisaři, samozřejmě nemohli počkat, až nám skončí služba. Volal nějaký pán z Tonda v Capodimonte. Říkal, že tam je mlékařka s kozou, co brečí.“

Komisař se nad tím zamyslel a přitom si utíral ruce.

„Teď nás volají, i když brečí mlékařky? A pak, kdo vlastně brečí, ona nebo koza?“

Ještě zadýchaný Maione od výstupu po schodech rozpřáhl ruce.

„Komisaři, vy si děláte legraci, ale tady lije jako z konve, a protože nám zbývá ještě hodina do konce služby, musíme v tom lijáku dojít až do Capodimonte. Je to vážná věc, vypadá to, že na tom monumentálním schodišti je mrtvé dítě. Našla ho právě ta žena, která scházela s kozou ze statku dolů, aby prodala mléko. Říkala, že je to její rajón, a tam uviděla nehybné dítě. Zatřásla jím, ale ono se nehýbalo. Tak požádala o pomoc v nejbližším domě a pán, co nám volal, byl jediný, kdo měl telefon. To snad není možný, nemohlo se to stát o dvě hodiny

později, aby se v dešti trmácel Cozzolino, který je mladý a horlivý, zatímco mě při troše vlhkosti berou záda a musím chodit celý zkrivený?“

Ricciardi už měl na sobě pršiplášť.

„Prostě stárneš. Nech toho a pojďme se podívat, o co jde. Třeba to je jen vtip, víš, že se lidem líbí policajti, kteří pobíhají sem a tam v dešti. Potom půjdeš domů a osušíš se.“

Cesta z policejního ředitelství na Capodimonte byla stejná, jakou chodil Ricciardi z práce domů. Pěkně dlouhá a v určitém bodě začala stoupat, až brala dech. Muselo se jít ulicí Toledo s jejími impozantními šlechtickými domy, přejít přes náměstí Carità a okolo kostela Svatého Ducha podél Národního muzea. Byla to taková dělicí čára mezi kopcem a údolím plným neprostupných uliček Španělské čtvrti, přístavu a čtvrti Sanità. Uliček kypících životem a bolestí, radostí a chudobou.

Ricciardi o tom stále přemýšlel, každé ráno a každý večer, když na sobě cítil podezíravé pohledy těch, kteří museli utajovat způsob, jakým si vydělávali na živobytí. Tato ulice prozrazovala o městě mnoho. Říkala vše.

A každým ročním obdobím se měnila. Nabízela žhavý obraz léta, kde pod sluncem hnila špína nebo voňavý obraz jara s prodavači ovoce a květin, kteří vystavovali své zboží na oči bohatým; nebo falešnou zimní pustinu s pochybnými obchody, které se před neutuchajícím ledovým větrem přemístily do přízemních prostorů podél ulice.

Teď ve vlhkém podzimu byla ulice přerušována četnými potůčky stékajícími z postranních uliček, které přinášely odpadky a špínu z dalekého kopce do nedosažitelného moře.

Maione ve snaze uchránit si boty poskakoval, aby se vyhnul větším loužím.

„Zabije mě. Moje manželka mě zabije. Neumíte si představit, komisaři, jaká se z ní stane saň, když musí čistit boty od bláta

a špíny. Já jí říkám, ať to nechá být, že si je vyčistím sám. Ale ona ne, říká, že ona je manželka praporčíka a že tedy jeho boty musí čistit ona. Tak jí říkám, proč u toho dělá takový humbuk? A ona, že prý je sice vyčistí, ale že mám dávat větší pozor.“

Při chůzi se Maione snažil chránit sebe a Ricciardiho před deštěm velkým černým deštníkem. Komisař – jako obvykle – neměl klobouk a ani nevypadal, že by si počasí všímal. Maione tak snadno přešel na jiné téma:

„Já vám, komisaři, nerozumím. Neříkám deštník, i když po třech dnech deště by nebyl od věci, ale chápu, že to je otrava nosit ho s sebou. Ale proč si nechcete vzít alespoň klobouk?

Vy jste mladý, ale věřte mi, že až budete v mém věku, každá dešťová kapka se změní v bodnutí do hlavy.“

Ricciardi šel rychlým krokem, ruce měl v kapsách přšipláště a pohled upřený před sebe.

„Vždyť víš, že klobouk nesnáším. Bolí mě z něho hlava. Já pocházím z hor, zima a vlhko mně nevadí. Nedělej si o mě starosti. Raději se starej o tvé bolesti a aby sis neušpinil boty.“

Došli na místo, které Ricciardiho tížilo. Byl to most, jež Bourboni nechali postavit, aby se dalo dostat do Královského paláce, aniž by se muselo projít jednou z nejnebezpečnějších čtvrtí – Sanità. Z nějakého nevysvětlitelného důvodu se od té doby vysoký viadukt, most bez řeky, jehož pilíře se zabořovaly do uliček pod ním, stal místem sebevražd. To, čemu Ricciardi říkal Záležitost – bolestné prokletí vnímat poslední myšlenky zemřelých násilnou smrtí, ho u mostu nesnesitelně tížilo. Vždy tam byl alespoň jeden přízrak připravený podívat se na Ricciardiho, když okolo něj přecházel, a sdělit mu svá poslední slova, s kterými musel opustit tento svět z masa, kostí a krve. Takový pozdrav na rozloučenou pro jediného adresáta: pro něj.

Toho deštivého rána svým vnitřním pohledem zřetelně rozeznával dva dospívající, kteří stáli na okraji mostu a drželi

se za ruce. Mladík měl zlomený vaz a hlavu měl otočenou dozadu, jako by ji měl nasazenou obráceně. Šeptal: „*Bez tebe ne, bez tebe nikdy.*“

Dívka měla promáčknutý hrudník a její tvář pádem prakticky zmizela. Z krvavého seskupení, ve které se změnil její obličej, zaznívala myšlenka: „*Nechci umřít, jsem mladá, nechci umřít.*“

Ricciardi se zamyslel nad tím, že láska možná způsobila více obětí než válka. Tedy vlastně *bez možná*.

Na stejném okraji, ale více vpředu byl starý tlustý muž s proraženou lebkou. Říkal: „*Nemůžu vám to vrátit, nemůžu.*“ Dluhy, pomyslel si komisař a zrychlil, přičemž za sebou nechal zadýchaného Maiona. Další nevyléčitelná nemoc. Bože, jak byl z toho unavený. Stále to samé, stále stejné věci.

Konečně dorazili do Tonda v Capodimonte, z kterého vedlo monumentální schodiště. Dostali se tam s nemalými potížemi, protože poslední část ulice se změnila v divokou řeku plnou větví a listů a museli jít proti proudu. Maione si už přestal dávat pozor na boty a nasadil ponurý a tichý výraz. Ricciardi měl před sebou ještě přízraky sebevrahů a byl ještě ponurejší.

U schodiště se shromáždil malý dav lidí. Clona z deštníků nedovolovala pohled na to, co bylo k vidění. Při příchodu Maiona, Ricciardiho a dvou policejních hlídek se sročení okamžitě rozptýlilo. Maione se ušklíbl:

„Jako obyčejně. Jak přijde policie, tak jediná věc silnější než zvědavost je strach z toho, aby se do toho někdo nezapletl.“

Ricciardi hned spatřil dítě sedící na kamenné lavici pod levým opěrným sloupem. Bylo malého vzrůstu, jeho nohy nedosahovaly na zem a bylo promočené. Z vlasů mu stékala voda a máčela ošuntělé oblečení, z kterého bylo patrné, že to bylo dítě ulice. Na nohou mělo dřeváky a jasně viditelné omrzliny. Fialové rty a pootevřené oči se dívaly do prázdna.

Ricciardi byl šokován rukama dítěte, byly volně složené v klíně jako dva mrtví ptáčci. Byly bílé, mnohem světlejší než pleť na nohou promodralých zimou. Na komisaře působily jako symbol kapitulace a nedůvěry. Instinktivně se kolem sebe rozhlédl a neviděl žádné stopy po přízraku. Takže dítě muselo zemřít bez násilí, možná zimou, hladem nebo nemocí. Opuštěné, pomyslel si, zanechané samo sobě, nečasu, násilí a samotě. Nemělo na vybranou.

Pokud něco nesnášel, tak to byly mrtvé děti. Pocit promarnění, odříkání a ztracených příležitostí. Ricciardi četl v nějaké knize na univerzitě, že úroveň národa a civilizace se pozná z toho, jak pečuje o děti. Toto město z toho tedy nevycházelo dobře.

Maione ho vytrhl z myšlenek: „Než jsme odešli z policejního ředitelství, nařídil jsem, aby zavolali do nemocnice jak pro soudního lékaře, tak pro vůz na odvoz těla. Budou tu každou chvíli. Táhle vzadu je mlékařka, ta s tou kozou na vodítku. Chcete s ní mluvit? U ní stojí majitel telefonu, ten pán s deštníkem. Řekl jsem mu, že ho nepotřebujeme, že může jít, ale on se nehnul z místa. Zavolám je sem?“

Mlékařka měla sklopené oči a pod šátkem uvázaným pod bradou se jí chvěly rty. Byla mladá, skoro dítě. Jednou rukou držela kozu na provaze, druhou rukou držela bandasku na mléko. Nesouvisle vyprávěla, zadržávajíc se zimou, strachem a rozpaky, že scházela opatrně po schodišti dolů, aby obešla svůj obvyklý okruh a prodala mléko, když sebou koza náhle trhla. Byl tam pes. Ležel na začátku poslední rampy schodiště a vrčel.

„Táhle je, vidíte ho? Když jsem se vrátila tady od pána, abych vás zavolala, přesunul se a potom zůstal stále tam.“

Asi dvacet metrů od sebe uviděl Ricciardi sedět nehybně jako socha psa na zadních nohou, pozorně je sledoval. Byl to takový oříšek, kterých se vídají desítky. Měl bílou srst s hnědými skvrnami, špičatý čumák a jedno ucho zvednuté.

Dívka pokračovala ve vyprávění. Nejdříve se snažila zjistit, jestli dítě spí nebo je mu zle, a pak běžela do nejbližšího domu a zavolala pana účetního Caputa, který byl jejím zákazníkem. Vyšňořený muž středního věku, nízké postavy a s brýlemi se zlatými obroučkami udělal krok dopředu a nadzvedl si klobouk.

„Komisaři, když dovolíte, jsem účetní Caputo Ferdinando. K vašim službám. Tady to děvče se jmenuje Caterina a chodí sem obden. Já snáším jen kozí mléko, to kravské mi vadí, je mi po něm špatně celý den. No a dnes ráno tady Caterina příběhla do domovního dvora a začla křičet: ‚Pomoc, poběžte, poběžte, na schodišti je dítě a nereaguje.‘ Já jsem se akorát vzbudil, byl jsem ještě v noční košili, běžel jsem k oknu...“

Maione našťvaně zasupěl: „Dobře, pane účetní, pojďme k věci. Nás, se vši úctou, nezajímá, jak spíte oblečený. Tak co se stalo, když jste šel dolů?“

„Ne, praporčíku. Copak bych šel dolů v noční košili a s čepcem na hlavě? Ne, řekl jsem tady děvčeti, které se jmenuje...“

„... Caterina, to jsme pochopili a tady policista, který se jmenuje Antonelli... to napsal i do záznamu.“

Účetní se dotčeně podíval na Maiona: „Co je, praporčíku, děláte si ze mne legraci? Já jsem chtěl být přesný kvůli vám. Zkrátka to děvče přišlo nahoru a já jsem zavolal na policejní ředitelství. To je vše.“

Ricciardi zatřásl rukou.

„Dobře, dobře, děkuji vám oběma. Policejní hlídka si zapsala vaše jména a adresy, kdybychom vás potřebovali, zavoláme vás. Ale nemyslím si. Můžete jít.“

Když zůstali sami, přiblížili se k mrtvému tělu. Ricciardi se divil, že touto dobou žádný příbuzný či známý tak malé dítě, které nepřišlo domů, ještě nehledá. Maione se shýbl a pozorně si prohlížel mrtvého.

„Komisaři, musíme zjistit, jestli toto dítě vůbec nějakou rodinu mělo. Oblečení vypadá vytažené z odpadků, podívejte se.

Kalhoty jsou tak široké, že provaz, který je drží v pase, musel být dvakrát omotaný. A košile je z pytloviny. Podívejte se na dřeváky, nechráněná chodidla v takové zimě. To bude kluk ulice bez domova, věřte mi. Bez přátel a bez rodiny.“

Ricciardi se otočil na psa, který polehával pár metrů od nich a nespouštěl je z očí.

„Možná rodinu ne. Ale alespoň jednoho kamaráda měl. Škoda, že nám nemůže nic říct. Ah, konečně se k nám blíží veřejné zdravotnictví. Teď se možná dozvíme něco více o smrti našeho malého samotáře.“

Kapitola třetí

Veřejné zdravotnictví ztělesňoval doktor Bruno Modo, který poskakoval ve vodě, přičemž se potýkal s náročným úkolem příliš se neumokřit a současně držet v ruce deštník, koženou brašnu a list papíru. Hned jak uviděl Ricciardiho a Maiona, bojovně se k nim vydal.

„Vy, no jo. Nebylo pochyb. Když volají brzy ráno, když si člověk akorát usušil kalhoty umokřené cestou do práce, potom se brodit dva kilometry v téhle proklaté řece, které říkáte ulice Nuova Capodimonte, kdo jiný to mohl být? Veselý Ricciardi a jeho hubený panoš, vznešený praporčík Maione. Praporčíku, nechcete už nechat těch jmenovitých žádostí? Čtete tady: Žádáme okamžitou přítomnost doktora Moda Bruna. Copak nějaký jiný doktor vám není dobrý? Musíte volat jenom mě?“

Maione naznačil uštěpačný úsměv:

„Ne, doktore. Věc se má tak, že tady komisař je spokojený, jen když jste tady vy. Má důvěru pouze ve vás. Když přijde ten mladý doktůrek, tak nějak z toho nemáme takový uspokojivý pocit. Jak zacházíte s mrtvolami vy, tak s nimi nezachází nikdo. Tak voláme vždy vás. Copak nejste rád, že nás vidíte?“

Modo se obrátil k Ricciardimu, mávaje naoko výhružně fonogramem s předvoláním Moda:

„Já jenom čekám, až mi přijde váš fonogram. Ten, co bude říkat: Nalezení dva policisté roztrhaní na kousky fašisty. Kéž by! V tu chvíli se zapíšu do strany i já.“

Ricciardi nezměnil svůj výraz, ale bylo zřejmé, že se bavil.

„Nepřemýšleli jste vy dva někdy o tom, dát se na varieté? Komická předehra v Salónu Margherita, doktor a praporčík, tralala. Tak co, pustíme se do vyšetřování, ať můžeme ven z té

vody? Stejně na první pohled na mrtvém těle nevidím žádné stopy po násilí.“

Modo se zatvářil dotčeně:

„Aha, tak teď rozhoduješ ty, jestli jsou tam stopy násilí či nejsou. Když už jste mě sem přivolali a mám mokré spodky až po kolena, tak se na to pořádně podíváme. Kde je tělo? Ah, tady. Je to klučičk, bude mu sedm osm let. Jaká škoda.“

Začal obcházet okolo dítěte, opatrně nadzvedl jeho oblečení a jemně se dotýkal jeho rukou a nohou. Ricciardi pozoroval psa, který se zvedl a měl nyní obě uši nahoru, jako kdyby čekal na zavolání. Nicméně to vypadalo, že vnímal Modovu jemnost, a přestože byl stále ve střehu, nepohnul se z místa.

Doktor kontroloval polohu mrtvého těla. Sehnul se, aby ohmatal chodidla a prohlédl si obličej. Dělal si poznámky na zadní stranu fonogramu. Maione zatím nad doktorem držel deštník a snažil se odhadnout jeho rychlé pohyby.

Nakonec se Modo přiblížil k Ricciardimu, přičemž si utíral ruce do kapesníku.

„Tak, mrtvola je ztuhlá a studená, podle mě zemřel včera večer nebo v noci. Máš pravdu, nejsou na těle patrné známky násilí, alespoň ne smrtelné. Staré modřiny, nějaké to škrábnutí, ale nic, co by souviselo se smrtí. Sedí, protože je opřený o zeď, jinak by býval spadl. Podle mne mu je sedm let, ale mohlo by mu být i více. Tyto děti jedí velmi málo, jsou neduživé a zůstanou pár velikostí pozadu oproti jejich věku. Může mu být třeba deset či dvanáct. To budeš muset odhalit ty.“

Ricciardi se ho zeptal: „Jsi si jistý hodinou smrti?“

Modo pokrčil rameny.

„V této zimě a v tomto dešti si člověk nemůže být jistý. Rohovka je už matná, zakalená a myslím, že po stranách zornice je černo. Hypostaze, tedy červené skvrny z překrvení můžeš vidět na pravé straně krku, pravém ušním boltci, pod stehny

a na nohou jako punčocháče. Vidíš? Když zatlačím na kůži, prsty nezbělají. Mrtvola zůstala v této pozici dlouho.“

„A příčina smrti? Žádné násilí, dobře. Ale jak zemřelo?“

Modo se díval na dítě a chvíli mlčel.

„To ti neumím říct. Vypadá to na obyčejnou zástavu srdce. Říkal jsem ti, že tyto děti jsou slabé a podvyživené. Každé nachlazení se změnilo v zápal plic. Nemají léky, nikdo se o ně nestará. Je to už třetí případ tento měsíc. Jedno dítě našli na nádraží, mělo tak vystouplá žebra, že se na něm dala studovat kostra, aniž by se muselo otevřít tělo. Další, v Sant’Eframu, bylo tak vyhladovělé, že spadlo uprostřed ulice a přejelo po něm auto, jako by to byl uzlíček hadrů. Je to hrozné, já vím. Ale to je jen jeden z efektů chudoby tohoto města, které je v očekávání zářivé budoucnosti.“

Maione potřásl hlavou.

„Mně tyto děti působí takový smutek, doktore. Dříve si každá rodina jedno takové dítě brala a říkali jim děti Panny Marie. A zacházelo se s nimi i lépe než s ostatními. Říkalo se, že přinášejí štěstí. Ale teď v téhle obrovské bídě, kdo si může dovolit živit dalšího jedlíka?“

Modo si nenechal ujít příležitost a přešel na své oblíbené téma:

„Ale neříkají všichni, že žijeme v dokonalé vlasti? Čtete noviny, praporčíku, a dočtete se o oslavách, recepcích, spuštění lodí a vojenských přehlídkách. O návštěvách princů a králů, o jásajícím a tleskajícím davu. Ale vy, já a tady náš přítel Ricciardi víme dobře, že je všechno jinak. Že neznámé děti, jako je toto, umírají na ulici hladem.“

Ricciardi zvedl ruku.

„Smilování, Bruno. Prosím tě, dnes ráno bez politiky. Jsem vyřízený. Velkou část noční služby jsem strávil vyplňováním protokolů a tento režim a byrokracie mě štvou víc než tebe. Ale myslím, že díky té tvé posedlosti fašisty a Mussolinim se dostaneš do problémů, vážných problémů.“

Modo si projel rukou husté, bílé vlasy a nasadil si klobouk. „No a co? Myslíš, že v mém věku mám strach říct, co si myslím? Po tom všem, co jsem ve válce udělal pro vlast? Odpovím ti, jako odpovídají oni. Je mi to jedno!“

Ricciardi potřásl hlavou.

„Nechápeš to. Tedy spíše děláš, že to nechápeš. Lidé jako ty dělají pro lid mnoho. Jsi nejlepší doktor, kterého znám. A nejen proto, že tomu rozumíš a jsi dobrý, ale máš soucit. Předtím jsem tě pozoroval, jak jsi zkoumal mrtvolu toho ubohého chlapce. Dělal jsi to s úctou, jako by byl ještě živý. Myslíš, že by pro něj, pro nás bylo lepší, kdyby člověk jako ty, kterých je tak málo, zmizel z oběhu kvůli nějaké větě, či dokonce jednomu slovu vyslovenému na špatném místě ve špatné chvíli? Není lepší snažit se měnit věci den po dni?“

Maione dodal zpod deštníku:

„Komisař má pravdu, doktore. Já ale teď musím splnit mou povinnost a udat vás. Za pět minut jdu na to. Tak vás pošlu do vyhnanství na teplé a suché místo, a ještě vám tím prokážu i laskavost.“

Modo vyprskl smíchy a kývl na dva zřízence z márnice, kteří přišli s ním.

„Nedá se nic dělat, a já hlupák stále zkouším vést vážný rozhovor s policajtem. To je, jako bych mluvil k páru volů, s jediným rozdílem, že ti by přinejmenším dělali, že mě poslouchají, a nedělali by hloupé vtipy. No dobře, tak já jdu do pitevny, kde se mrtví alespoň nesnaží být vtipní. A pošlu toto ubohé dítě na hřbitov, aby alespoň ono našlo pokoje.“

Děšť byl jemný, vypadal jako mlha. Zřízenci naložili mrtvé tělo, přičemž měli mírné potíže s natažením ztuhlých kloubů. Ricciardi je viděl odcházet směrem ke kočáru taženému starým, černým koněm, celým lesklým od deště. Hlava dítěte se pohupovala a podél krku mu stekl potůček vody. Ricciardi si bezděčně vybavil v paměti jehňátko, s kterým si jako malý

hrával. Správce hospodářství ho obětoval na velikonoční oběd. Stejně se pohupující hlava, stejná něžná šije. Dvě bezbranná stvoření. Dvě oběti.

Do strašidelné atmosféry zahalené smrtí a mlhou pes jednou krátce zavyl. Ricciardimu přeběhl mráz po zádech.

Najednou zavolal na Moda, který odcházel společně se zřízenci.

„Bruno, poslouchej, musíš mi udělat jednu laskavost. Neodvážejte ho na hřbitov. Vezmi ho na pitvu. Chci vědět přesně, na co zemřelo.“

Modo se na něj překvapeně podíval.

„Jak na co zemřelo? Řekl jsem ti to, na srdeční zástavu. Tyto děti prakticky nemají imunitní systém, mohlo zemřít na cokoli. Proč do něj chceš ještě vrtat? A pak, neumíš si ani představit, kolik toho na mě v nemocnici čeká! V tomhle počasí dva z pěti kolegů jsou nemocní a přichází neustále lidé se záněty průdušek, zápalý plic, pohmožděninami od pádů a nehod.“

Ricciardi mu položil ruku na rameno:

„Prosím tě, Bruno. Nikdy po tobě nic nechci. Udělej to pro mě, osobní laskavost.“

Modo zabručel:

„To není pravda, že po mně nikdy nic nechceš. Abych byl přesný, jsi neskutečný otrava. Ale dobře. Prokážu ti tuto laskavost. Ale nezapomeň, že mám u tebe taky jednu.“

Ricciardi se ušklíbl, což vzdáleně připomínalo úsměv.

„Dobře, máš to u mě. Když dostanu na stůl zatykač na tebe, půjdu pro tebe oklikou, obejdu celé město, abys měl čas navštívit naposledy nevěstinec, kam se chodíš rád bavit.“

Doktor se zasmál.

„Víš, že děvky v tomto městě beze mne nemůžou žít, co? Kluci, zastavte se, změna adresy. Doneste to dítě na pitevnu. Je to můj klient.“

Když kočár odjel, Maione se přiblížil k Ricciardimu.

„Komisaři, tentokrát jsem vás nepochopil. Netrpělo to dítě už dost? Stojí za to ho týrat, i když je mrtvé a nemělo na těle žádné stopy?“

Ricciardi zůstal ticho. Pozoroval psa, který skupinku nespustil z očí a zůstal tam, i když kočár s mrtvým tělem odjel. Pokrčil rameny.

„Co ti mám říct, Maione. Nepřišlo mi to správné, poslat ho pod zem, aniž bychom věděli, jak zemřelo. Pojd', vrátíme se na policejní ředitelství a konečně uzavřeme tuto noční službu.“

Kapitola čtvrtá

Navzdory svým zvykům byl náměstek Angelo Garzo v práci již ve čtvrt na devět. To uvedlo Ponteho, policistu povýšeného na osobního asistenta náměstka, do krize.

Povýšení? Ponte silně pochyboval o tom, že se jednalo o povýšení. Jistě, plat se mu o nějakou tu liru zvýšil, což mu usnadňovalo vyjít v klidu s penězi do konce měsíce. Nemusel už také vycházet na policejní hlídky a vystavovat se špatnému počasí, což mu vyhovovalo při všech těch bolestech a neduzích, které pocházely hlavně z vlhkého počasí, právě jako v těchto posledních dnech. V neposlední řadě mu jeho nové postavení vysloužilo závistivý respekt kolegů, kteří rozpoznali hlavní příčinu nové pozice v jeho sklonu k donašečství a drželi se od něj daleko.

Za to ale Ponte musel snášet náladu nadřízeného, která byla nejproměnlivějším elementem, jenž se v přírodě vyskytoval. Chvilé bezdůvodné euforie se střídaly s ponurými depresemi, během nichž musel chudák Ponte z výrazů náměstka vytušit, co chtěl. Povýšená laskavost, která následovala například po veřejné pochvalě ředitele, byla vystřídána vznětlivou špatnou náladou, během níž se Pontemu vyplatilo zmizet, protože se na něm náměstek vždy vybíjel nezapomenutelnými výčitkami.

A toto byla nejhorší doba, co si pamatoval. Věci se měly takto. Před měsícem dorazila telegrafická zpráva z ministerstva vnitra, že duce se rozhodl mít proslov k národu právě z Neapole. Návštěva ministerského předsedy, samozřejmě v doprovodu dalších vysokých funkcionářů, se měla uskutečnit 3. a 4. listopadu. Očekávala se maximální spolupráce místních vládních úřadů, pochopitelně v první řadě policejního ředitelství a prefektury.

Ponte četl jako první tuto zprávu, kterou mu donesl telegrafista policejního ředitelství, aby ji hned předal řediteli. Ale protože si byl vědom, že by ho Garzo zaživa stáhl z kůže, kdyby ho o takto důležité věci neinformoval jako prvního, běžel hned do náměstkovy kanceláře.

Ponte nezapomene jen tak snadno na reakci jeho nadřízeného. Nejdříve zbledl, potom zrudl, potom znovu zbledl a vytvořily se mu velké červené skvrny na čele a krku. Vyskočil ze židle a zpráva mu vypadla z třesoucích se rukou. Upřeně se na ni díval, něco nesrozumitelně mručel, potom se sesunul na židli a nejasně naznačil Pontemu, aby ji zanesl řediteli.

Od té doby se Garzo stával každým dnem nepříjemnějším. Na hodiny se zavíral ve své kanceláři terorizovaný z případné inspekce, kontroloval a překontroloval protokoly z předchozích měsíců. Jindy zase vtrhl do vrátnice a vysokým hlasem křičel, že je nehorázné, s jakým lajdáctvím je vše vedeno. A nyní přicházel do práce hned po svítání, když si chudák Ponte chtěl uvařit cikorku a vykouřit si v klidu jeden doutník. Podíval se na kalendář. Ještě dalších 8 dní bude opravdu nesnesitelných.

Garzo se počtvrté za půl hodiny podíval na kalendář. Pomyšlel si, že dalších 8 dní v napětí nevydrží. Duce. Duce osobně, Velký velitel, vůdce národa. Muž, ke kterému všechen italský lid vzhlížel s bezmeznou důvěrou, bude zde, možná i v jeho kanceláři přímo před ním. A možná se na něj usměje a podá mu ruku. Po tisíci od doby, co četl telegram z ministerstva, se mu udělalo špatně. Bezpečnost duceho zajišťovaly armáda a tajná policie, alespoň toto mu nepřislušelo. Ale ředitel policejního ředitelství se vyjádřil jasně. Pořádek a chod policejního ředitelství, jakož i celého města obecně, byl na něm.

Prostě záleželo jenom na něm a pouze na něm, jestli duce, ministr a ostatní funkcionáři z Říma shledají Neapol dokonalým

fašistickým městem bez zločinů a ohavností. A on byl rozhodnut postupovat tak, aby město působilo právě takovým dojmem.

Po tisíckrát otevřel kapesní zrcátko a zkontroloval si knír, poslední nápad jeho manželky, aby z něho nevyčnival ani jeden vous. Energická a despotická manželka jasně řekla, že fyzický vzhled byl důležitou vizitkou k postupu v kariéře. Ona tomu rozuměla. Její strýc šel do důchodu jako prefekt poté, co zdolal veškeré stupně ministerské kariéry.

Garzo věděl, že příliš nevyčníká ve vyšetřování zločinů. Vždy se mu hnusila mentalita zločinců a nechtěl si se zločinci špinit ruce. Ale naopak zářil ve schopnosti udržovat vztahy, kde se řídil zdravou zásadou být silný ke slabým a mírný k silným. Dokázal se tak vyhnout aktivní službě a zaujmout velitelskou roli, kde uplatnil své organizační schopnosti. Uměl rozpoznat problémy a uměl se jim vyhnout tím, že vyloučil jejich příčiny a opatrně je odstranil.

Uvažoval, jaké byly nyní problémy? Co se mu mohlo postavit do cesty před veřejnou pochvalou duceho, uznáním ministra a vděčným objetím ředitele policie? Myšlenky ho hned dovedly k Ricciardimu a jeho ironickému pohledu.

Pro návštěvu duceho byla vhodná chvíle. Neprobíhala žádná vyšetřování, nebyly žádné nevyřešené případy, žádné nepokoje. Také jednou probíhalo vše hladce. Tak co ho znepokojovalo?

Ricciardi byl dobrý, to bylo nepopíratelné. Vyřešil komplikované případy, některé opravdu nepochopitelné. Garzo řekl jednou své manželce, že to Ricciardimu šlo, protože byl sám uvnitř zločincem a přemýšlel stejně jako delikventi, které dopadl. Ale mimo tohoto hodnocení, kterým si nebyl ani on sám jistý, přetrvával fakt, že Ricciardi byl pro něj nezvladatelným, nepolapitelným a nepochopitelným. Žil se svou starou chůvou. Neměl žádné zlozvyky, přátele ani žádnou ženu. *Muž bez neřestí*, pomyslel si Garzo, *nemůže mít ani velké ctnosti*. A pak ty oči, ty neklidné zelené oči průhledné jako sklo, a víčka, která

nikdy nemrkala. Ty vyzývavé oči, které člověka stavěly před jeho horší já, které nechtěl raději znát, které ani nevěděl, že má. Garzo se zatřásl.

Teď tu byla ta věc s vdovou Vezzi. To byla další komplikace. Náměstek si neuměl vysvětlit, jak taková krásná, bohatá a vážená žena s důležitými známostmi (dokonce slyšel o samotného duceho dceři) projevovala zájem o někoho takového, jako byl Ricciardi.

Chodila za ním na policejní ředitelství bez ostychu či studu. A čím více vypadal Ricciardi bez zájmu, tím více se o něj ucházela. Její přítomnost a sociální postavení, které po jejím přestěhování do Neapole zaujímala, následně tvořily komisaři ochranu. *Ochranu?* zeptal se sám sebe Garzo. *Ano, ochranu.* Protože bez ní by se Ricciardiho s radostí zbavil. Poslal by ho vyšetřovat někam jinam, do nějaké provinční vesnice, daleko od policejního ředitelství a od jeho kariéry.

Chystal se srovnat nepoužité soudní svazky, které zdobily jeho knihovnu, podle barev obalů, aby lépe ladily s barvou koberce. Ale necítil se klidným. Ricciardi mu způsobí problémy, cítil to.

Ale když se nad tím hlouběji zamyslel, zájem vdovy Vezzi o Ricciardiho se mu mohl hodit. Říkalo se, že ta žena chce uspořádat v jejím novém neapolském bytě uvítací oslavu u příležitosti návštěvy duceho. Kdoví, zamyslel se, třeba díky své pozici se mu podaří nechat se pozvat a možná dokonce na sebe upozornit. Slyšel, že duceho dcera Edda byla jeho oblíbenkyní a měla na otce velký vliv. Třeba by jí mohl být sympatický a mohl by tak docílit jisté pozornosti.

Už se viděl jako ředitel policie v hlavní lóži divadla San Carla, jak přívětivě zdraví rukou nejvýznamější osobnosti města. Usmál se při myšlence, že může obrátit ve svůj prospěch přítomnost takového otravy, jako je Ricciardi.

Euforicky naladěný zavolal: „Ponte!“

Kapitola pátá

Lívie Luciani, vdova po Vezzim, si libovala, že její nový neapolský byt se začíná krásně rýsovat. A přesně tak, jak si to představovala, když se rozhodla přestěhovat se do Neapole.

Byl to první domov opravdu její, jenom její. Odešla z bytu jejích rodičů, potomků urozené a bohaté rodiny z Jesi, aby studovala v Římě zpěv u jedné tety. Na počátku její slibné pěvecké kariéry, když její krásný kontra altový hlas začal být známým a ceněným, potkala Arnalda, jednoho z největších tenorů století, a vdala se za něj. Takže teď to bylo poprvé, co si vybrala a zařizovala byt jenom pro sebe.

Možná nezůstane sama dlouho, pomyslela si s úsměvem, když upíjela kávu. Snad někdo dříve či později zaplní její postel, její byt a její život. Třeba někdo se zelenýma očima.

S námahou vrátila svou pozornost k tomu, co musí dnes udělat. Byt si vybrala v centru s pomocí Ricciardiho, kterého požádala o radu. Jako obvykle si dával velký pozor, aby vůči ní nenesl žádnou odpovědnost. Ale ona vkládala naději v čas. Byla si jistá, že dříve či později si Ricciardi přirozeně uvědomí, že ona je ta správná, která ho vytáhne z té divné kalné samoty, v níž umíněně žil.

Místo pěkného kopečku na Posillipu, odkud bylo vidět záliv, nebo nové výstavby na Vomere plném zeleně a čerstvého vzduchu se rozhodla pro elegantní byt v ulici Sant'Anna dei Lombardi blízko ulice Toledo. Líbilo se jí bydlet v centru, kde byla divadla, kavárny a možnost procházet se nejvybranějšími obchody a starými kostely.

Zamilovala se do toho města ještě dříve než do Ricciardiho. Zbožňovala jeho veselost, schopnost měnit tvář a barvy podle ročních období, bandy kluků, kteří se zavěšovali na řinčí-

cí tramvaje. Užívala si neustálé muziky a toho, že v jakoukoli dobu za jakýchkoli okolností se našel někdo, kdo z plna hrdla či potichu zpíval. Libovala si v jídle a pěkném počasí, které ale umělo být i vrtošivé jako v těchto deštivých dnech. V tomto městě neuměla být smutná.

Kamarádky z Říma jí telefonovaly skoro každý den a ptaly se jí, co je v Neapoli tak pěkného, že se rozhodla dokonce se tam přestěhovat. S úsměvem si pomyslela, že ve skutečnosti byly jen zvědavé, jaký byl pravý důvod jejího přestěhování.

Lívie byla středem společenského života vysoké společnosti hlavního města. Bylo opravdu vzácné, že tak pěkná a přitažlivá žena byla díky své sympatii oblíbená i u dam této společnosti, které měly často sklony k nenávisti a strachu, že by jim jiná žena mohla odloudit manžela. Ale ona se svou extrovertní a upřímnou povahou lhostejně proplouvala mezi pomluvkami a klepy, až nakonec okouzčila všechny, jak muže, tak ženy.

K některým osobám ji vázalo opravdové přátelství. Jedna z nich byla Edda, nejoblíbenější dcera duceho. Bylo jí trochu přes dvacet, tedy o deset méně než Lívii. Byla to náladová a rozmarná mladá žena, ale přilnula k okouzující ženě, která jí byla modelem elegance a vysoké úrovně. Měly se rády, a když to státní povinnosti Eddě dovolovaly, telefonovala Lívii a vedly spolu dlouhé a zábavné rozhovory. To byl také jeden z důvodů, proč chtěla doprovodit otce na jeho návštěvě Neapole, ačkoli zanedlouho odjížděla do Číny, aby doprovázela svého manžela, kterého si vzala před rokem, na jeho diplomatické cestě.

Lívie dostala nápad uspořádat recepci pro několik pozvaných. Takové oficiální otevření nového bytu společenskému životu a aby své přítelkyni ukázala, že Neapol není to chaotické, vykřičené a nebezpečné město, jak ho někteří rádi líčili.

Ne že by bylo jednoduché hostit doma duceho dceru. Přinášelo to rozsáhlá bezpečnostní opatření a pozornost všech

urozených rodin a politické scény. Ale bude zábavné otevřít pokoje elegantním lidem a pozorovat jejich způsoby chování jistě povýšené honorace, s kterou se poslední dobou setkala v divadlech.

Chodila tam sama, nechtěla být doprovázena jen tak někým. Nebude jí jistě chybět příležitost si vybrat. Skoro denně jí služebnictvo doručovalo velké pugety květin, jak anonymní, tak s vášnivými vzkazy s neznámými podpisy. Vstala, utáhla si v pase hedvábný župánek a postavila se před zrcadlo. Dívala se na jemnou postavu, snědou pleť, tmavé vlasy a černé oči. *Má krása*, pomyslela si. *Kolik škody nadělala má krása mně a ostatním?*

Byla to její krása, co okouzila Arnalda, přízemního muže zvyklého mít vše, čeho si zachtěl. Byla to její krása, co pobláznila hlavu jejím dvěma odmítnutým ctitelům, kteří se dokonce utkali v souboji před několika lety. Byla to její krása, jež jí bránila v prostém přátelství s muži, kteří se dříve či později pokoušeli ji získat.

A nyní, kdy poprvé chtěla ona upoutat muže, kdy ho chtěla získat a mít ho po svém boku, právě on vypadal, že je schopný jí odolávat. Lívie cítila, že Ricciardimu není lhostejná, naopak. Cítila napětí, tiché chvění jeho těla, když se k němu přiblížila, ale bylo tam něco, co ho brzdilo, co ho drželo od ní daleko.

Jednou jí řekl, že má někoho v srdci. Že existuje jiná žena v jeho myšlenkách. Tak se ho zeptala, jestli je ženatý či zasnoubený. A on smutně zakroutil hlavou.

To měnilo všechno, pomyslela si, přičemž se vynořila z propasti zoufalství, do které se před chvílí pomalu propadla. Nebyl ničím, byl volný, a tudíž mohl být její. Kdyby někoho měl, nechala by ho jít. Příliš často musela trpět nevěrou, odchody a ponížením od manžela, než aby byla schopná do stejné situace dostat jinou ženu. Ale když byl ten podivný, fascinující komisař volný, pak nebylo nic špatného v tom, začít se strategií dobývání.

Strategie? Dobývání? Lívie se usmála do zrcadla, byly to termíny používané ve válce, ne v lásce. *Ale koneckonců*, pomyslela si, *není snad láska válkou?* Spíše snad honem než válkou, ale to na věci nic neměnilo.

Tisíckrát si kladla otázku, co ten muž má, že ji tak hluboce přitahuje. Určitě oči, ty dva úlomky smaragdu schopné blýskat se i ve tmě. Ten neposlušný pramen vlasů v čele a jeho prudký pohyb, kterým ho odhrnoval. Jeho hubené a nervózní ruce, které by tak ráda za těchto deštivých nocí cítila na svém těle.

Začala si česat vlasy. Chtěla toho muže. Rozhodla se k tomu vynaložit veškerou sílu, chtěla ho tak jako ještě nikdy nikoho. V jejím životě byla stále směřována, manipulována, řízena ostatními. Rodiči, učiteli, manželem. Teď poprvé měla vlastní byt, který si sama vybrala, a život, jenž byl plný věcí, po kterých vždy toužila. Bylo tedy přirozené, že k sobě hledala muže, kterého chtěla.

Když se dívala do zrcadla, přemýšlela, jaká asi je její neznámá sokyně. Ta žena, kterou Ricciardi miloval, jak prohlásil. Ne že by to něco změnilo na jejím rozhodnutí, ale zajímalo ji, jestli byla tmavá či blond, vysoká či malá.

Bála se, že byla hezčí než ona.

Kapitola šestá

Enrika se dívala trochu nešťastně na chlapce, který usnul s perem v ruce, hlavou sklopenou nad papírem a z koutku úst mu vytékala slina. Chrápal. Bylo to již potřetí, co toho rána usnul.

Mezi všemi privátními lekcemi byla ta s Máriem nejtěžší. Kvůli zvyku náhle usnout ho vyhodili ze všech škol a otec, bohatý obchodník s uzeninami, se svěřil se svým zoufalstvím Enričině matce, která byla jeho klientkou. Ta mu hned doporučila svou dceru, diplomovanou učitelku, jejíž trpělivost a tvrdohlavost byly jako stvořené k vyřešení tohoto problému.

Tak Enrika trávila často velkou část dopoledne pokusy probudit Mária, mimo jiné šikovného chlapce, který neustále usínal nad úkoly. Počítala s tím, že ho musí připravit k závěrečným zkouškám na základní škole – s nadějí, že by je mohl složit, pokud ovšem nezačne během písemky chrápat.

Dnes ale Enrika alespoň na pár minut nechala svého žáčka spát. Měla nějakou práci.

Potichu vytáhla z kapsy své sukně list papíru a posunula si brýle na nose. Enrika nebyla krásná, ale měla přirozený půvab a ženskost, kterou vyjadřovala svými pohyby a přitažlivými úsměvy, ačkoli možná byla příliš vysoká a své dlouhé nohy schovávala do staromódně střižených sukní. Její uzavřená, milá, ale tvrdohlavá povaha jí dovoľovala vyhýbat se debatám především s matkou, která se jí snažila vnutit vlastní přesvědčení a za podpory otce, váženého obchodníka s klobouky na ulici Toledo, Enrika dělala věci podle sebe.

Otec měl velice rád svou prvorozenou dceru, která se mu v uzavřeném chování a málomluvnosti tak podobala a která ve svých čtyřiařdvaceti letech neměla nikdy žádnou známost.